

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
 Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
 haván lap szemleli részét illető minden
 közlemény küldendő. — A küldemények
 csak bérmentesen fogadhatók el.
 Készítők csak rendkívüli esetben kül-
 detnek vissza.
 Kiadó-hivatal:
 Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
 Vodianer F. nyomdájában.

Előfizetési díj:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 hordva:
 Egy évre 20.—
 Félévre 10.—
 Negyedévre 5.—
 Egy hóra 1.80

Egy szám 8 krajczár.
 Hirdetési díj: 8 hasábos petitor egy-
 szeri hirdetésre 12 kr., többször 10 kr.
 Bélyeg díj minden hirdetésért kü-
 lön 30 kr.
 Nyitlár: 8 hasábos sor 30 krajczár.

A tiszaluczi retele.

A kedélybeteg csár Livadiából e hó 14-én teszi át Szent-Pétervárra udvarát és ezzel az orosz diplomáciai cselöszvények fonószékét is áthelyezik rendes állomására. Gorscakoff ur irodaszemélyzete már is utazóban van, de egy-uttal újra rebesgetni kezdik, hogy az öreg diplomata állása meg van ingatva, s ő meg majd pihenni utazék. Meglehet, hogy az újabb véreségek teszik kényelmetlenné helyzetét. No de a kényelmetlenségtől, az eddigi tapasztalatok után okulva, nagy ugrás van a bukásig. S nagyon törni kellene a dolgoknak, ha az általa főzött conferentia előestéjén kötének utilaput talpára, jölellet érdemekben eléggé megöszült, és tett eleget az orosz politika érdekében. Már csak a mit a hercegovácok és bosnyákok lázadásának kezdete óta Európa elálmítása végett teljes sikerrel mivel, megérdemli az oroszok csárjának figyelmét.

Maradni fog ő alkalmassint továbbra is és minden esetre addig, míg jobbra vagy balra dől el a conferentia felett folyó zavaros tanácskozások sora. Rá nézve csak az lehet kellemetlen, vagy előben hozzák forgalomba elbocsátásának híré, midőn a három császári szövetség meglazulása is beszéd tárgyat kezd képezni. Csak nem szánták áldozatul, hogy megmeneküljön a szövetség, mely annyit hasznolt és sikert hajtott a moszkovita áramlat malmára? Vagy talán épeneggyel a szövetség szétrobbantásának előludozott szemlele volna, kit ennek haldoklása kísér a nyugalom csendes tanjárára?

Annyi bizonyos, hogy az elhidegülés és bizalmatlanság jelei környékezik a császári szörny szentháromságot. Még a juharfák városából Berlinből is csipősz szélet eresztettek rá Bülow államtitkári szája által. — Csak Andrassy ur maradt a régi sodronyban, s most a Tisza partjain mereng boszúsága, melyre elég okot szolgáltatnak mind a reichsrathban, mint Magyarországon. Kitélik tőle, hogy a Tisza kacskaringós sodráról fog kérni tanácsot uszszék-e a sávlaphi árral a katonai párt békáján, vagy pedig kapkodjon idestova, míg el nem sodorja a felzudult forogtek. Szánandó tereméde ő most a diplomatiái világnak, kit labdaképen dobálnak a nemzetközi élet cirksában. Tudják, hogy csak amolyan névleges figura, kinek sem egyenes, sem világos akarata. Boldog, hogy diplomatának csufolhatják és tükürről saját vállára bigyészthetik a monarchia sorsát, mely pedig egészen más tényezőkn nyugszik, s ő csupán emet tényezők dédelgetett gyermeke. Azaz, hogy nem is gyermek, hanem valóságos kínai porcellán csésze, melylyel finomul bánnak, míg minden szolgálata alkalmas, ha egyszer kicsorbul, a düh oly erővel dobja földre, hogy egy bukfunczben ezer csepre török nyaka.

Hadd játszodjanak meg most vele. Neki magának ez mibe se kerül, s mégis nagy örömet okoz. Valódi orosz kegyetlenség volna megfosztani őt e szerep gyönyöreitől, mikor annyira kedve telik mámoratól, hogy a világ már-már kitérő felben levd gyunos kacajára is erősítgeti lapjait, hogy a három császári szövetség szilárdabb, mint valaha. Pedig hát soha oly könnyedén nem bánt el satyrikus nyelv a szövetség békehalvóló gyöngéivel, mint legújában Kuranda. De azért Andrassy urat még tiszaluczi magányában is elkíséré a három császári szövetség békegalmbja, mely határaink át hordta a puskaport, fegyvert és orosz katonát.

És mégis, ki ne mondaná Andrassyt előrelátó férfinak, hozzá ki ne mondaná a szerencsefiának, midőn meg van írva, hogy boldogok, a kik hisznek, mert övék a menyelének országa. Ez a legregibb, tehát a legnagyobb nyosabb politika. S mi magyarok szerencsesékek érezhetjük magunkat, hogy a jövendőnek messzelátó őrszeme ily hagyományos politika évezredes bástyára építi számunkra az anyánk emléjéből 1849 óta szivott muszka barátság politikáját.

Nem kell ugyan e politika sem az osztrák-német, sem az osztrák-magyar közvéleménynek, s nem kell a mi lapunk magyarjainak sem, de hát mindezek együttvére sem tesznek ki egy providenciális férfiut, ki átnyalóbolja a tért és időt a Ballplatztól egész a Zarskoje-Seloig, s onnan Berlinig.

A nagyköveteknek Konstantinápolyban tervezett conferentiaja egészen felesleges munka, egy kényelmi szószátyárságot végző pletykakészülék, mihelyt a három császári szövetségben az egyik hangadó fél mellett kettő a belenyugvásv nevétségű dögával öli a drága időt, és az ijedős unalmat. Már a kiindulási pont kacaját költ a mi külügyi kormányunk irányára vonatkozólag, a mely homokba dugott fível lesi más kabinetek és főké az orosz elhatározásait, maga részéről nem merve állást foglalni a fölmerült disputában. A kérdés részt vegyen-e a török kormány is a conferentian, s minő mértékben, vagy pedig egyenesen ki legyen-e zárva, mint az orosz diplomatiá mesterkedé, ily habozó göröcsöket okoz külügyi hivatalunknak, hogy már ismét mások döntő föllépéséhez csa-

tolja visszhangnál nagyobb jelentőségre soha sem vergődött szavát.
 Kiváncsiak volnánk tudni, mire jó ez a kapkodó magatartás? Mert, hogy hasznunk nincs belőle, hogy lázban tartja idegeinket, hogy az örvények torka felett hintáztatja érdekünket, azt méltó elkeseredéssel tapasztaljuk. Hogy a békét nem biztosítja azt látjuk, hogy a közvéleményt sérti, azt fájjaljuk. Mindezzel annál élénkebben hat kedélyünkre, mennél inkább megmutatták az események, hogy már kezdetleg egy erőlyes, határozott, öntudatos politikával utját lehetett volna vágni a huzavonák, harci játékok és háboruterhes események orosz politikájának.

Ámde legyünk türelmessel, hátha az udvartól távol önmagába száll és függetlenebbül gondolkodik az udvaroncon nyugteitől megszabadult providenciális férfiut. Ugyis irták egy ízben, hogy Terebes berkeinek nagy hatása volt a politikai irány megváltoztatására. Az ördög nem alszik, amit megtagadott a világtól Bécs, Budapest és Gödöllő, majd megszerzi — Tiszaluczi s annak remetéje. Ezt a hízélgést is kicsikarja tőlünk, s megteszszük Antonellinek is, ha kell, csak már muszává ne legyen; mert ez az egyetlen, mit el nem viselhetünk, legyen bár a remeteség varsini, avagy legyen csupán tiszaluczi.

A telivér félhivatalos „Ellenőr” lapjának élén beállt vakandoknak és egy táviratban ugyancsak turja a kormány egy tagjának Trefort ő exellentiajának lábait alatt a földet. Oly mondandó ad a miniszter szájába, s oly politikával gyanusítja, mely semmivel nem rosszabb a Mileticsnél és a dolgok logikai rendjénél fogva ép úgy a Fortunába kelene vezetnie, mint ez az Omladina fókolumposával történt.

Hogy mi igaz és mi nem igaz a táviratban közölt dolgokból, az kormánypartii titok. Elégedjünk meg a tényvel, hogy az „Ellenőr” egy napra „mennyel” követelt el a kormány honmető tekintélyének egysége ellen, ha mindjárt holnap sietni is fog megújászni és visszavonni a közleményt. — Annal inkább meglegedhetünk majd a holnapki jelentésével, bár minő tárgy lesz az, mert a távirat elárulja, hogy a fusió teljességéhez hiányzik a szent egyetértés, s alkalmassint szükséges volt rugni egyet Treforton, a ki vagy titokzatos uton jár, vagy nem bírja Tisza Kálmánnak és irodalmi mindenesének kegyét.

Mulatságos marad mindenféleképp, hogy az „Ellenőr” által Trefort irányában egy napra előzetelt félhivatalos szolgálai libertát, a régi élyes asztalmaradványok emléke gyanánt, a „P. Napló” huzta hirtelenében magára, kéjes elégtellel kapva az alkalmon megmutatni mennyire visszavágy ama napok után, midőn cselédbuzgalma a hivatalos értesültség hangján irhatott, mint épen most, következőleg:

„Illetékes helyről biztosítanak, hogy az „Ellenőr” mai (november 8.) számának élén megjelent karlovici távirat, a mennyiben az Trefort miniszter és miniszteriumára s állítólag tett nyilatkozataikra vonatkozik: merőben alaptalan és légből kapott koholmány. (Az „Ellenőr” kérdéses távirata így hangzik: Terrorisálandó a püspökök, nehogy ezek a Miletics-féle intézmények megszüntetését kívánják, Ivackovics patriacha a congressus-bizottságot a synodusall egyetemben hívta össze. Már három napja, hogy Ivackovics dr. Politál, Branoacska, Stojkovic és Vojnovics püspökökkel, ezenkívül több omladincival conferál; más püspökök a felforgató párt tagjával készülnék értekezletbe bocsátkozni. Zsvikovic püspök, Zsvikovic osztályfőnök informatioja szerint még e hét folyamán Budapesten keresztül — hol Mandicsoll értekezik — jó Karlovicza. Branoacska kitarasza buzdítja a patriarchát az omladina-párt támogatásában; előadván, hogy három hét előtt Trefort közzétett miniszter és Mandics osztálytanácsos arról biztosították őt Pestben, hogy meg Trefort a miniszter, addig a szerb egyházügyekben a status quo megmarad. Loyalis ellenek általában sajnálkoznak e dolgokon, és mindazonok, kik a szerb egyházügyek status quojaiban kedvüket találják, őt érvényt kívánnak hozzá.)”

Nagy kérdés marad azonban a félhivatalos liberia hirtelen elcserelesé dacára is, vajjon a koholmány csakugyan légből van-e kapva, s nincs-e legalább némi alapja. Ilyen ügyekben nem igen szokás, de nem is tanácsos kormánypartii lapokat feltüntetni. Nem kívált akkor, midőn köztudomású és sokáig állandóan szellőztetett tárgya volt a lapoknak azon furcsa magatartás, melyet a közoktatásügyi miniszterium a szerb egyház kérdésében Mandics ur és társai révén követett. Legtöbbit tudhatna erről a jobb létre szenderült „Reform” kacsagyárát magába olvasztó „Pesti Napló”. Igaz, hogy változnak az idők és e változó időkben naponként legalább egyszer változik a „Pesti Napló”. A mi nagy öngyógyítóztatás jelé és lélekemelő látvány, tekintve, hogy naponként kétszer jelenik meg.

Az osztrák képviselőházban a keleti kérdés feletl lefolyt vita annyira érdekelt az udvart, hogy a király óráról órára informáltatta magát annak részleteiről. Tökéletes képet akartak szerezni a hangulatról, mely bizony egy csipetnyit sem kedvező a katonai párt kalandorpolitikájára, sőt inkább nagyon sok szapulni való talált rajta. Ebből aztán megérthetik az udvarnál, minő visszhangot kelt a muszka barátság széles e monarchiában.

A keleti kérdés tárgyaiban a következő nevezetesebb mozzanatok merültek föl a nap folyamán: Sadik pasha tudára adta Decazes her-

czegnek, a választó birodalmi-képviselőt már folyó évi december közepén összeül. Legelső törvényjavaslat lesz a valamennyi vallás felekezet egyenjogúsítására vonatkozó. Egy új hozott törvény által a porta legjobb bizonyoságot vél tenni arról, hogy a korszerű reformok valóítására komolyan törekszik.

Loftus lord, a pétervári angol követ, ki legutóbb Livadiában a csár, trónörökös és Gorscakoffal értekezett, onnét tegnap Bécsbe érkezett s ma, Berlinbe volt elutazandó. Azután Londonba megy. Angolország a keleti kérdés színpadán most ismét az előtérbe lép. Rövid idő múlva Angolország formazsinat javasolni fogja a conferentia s egyidejűleg előadja a conferentia programját is. A conferentia tervére nézve nagyon eltérők a vélemények. Németország a conferentia ellen van. Olaszország azt kívánja, hogy a conferentia Romában, a többi hatalmak pedig azt, hogy Brüsszelben tartassék meg. Hirszerint Törökország azt javasolja, hogy részéről egy bizottság küldessék Bulgáriába a fölkeles indítónak kinyomozása végett. Törökország azt hiszi, hogy tömördek adathoz lehetne jutni a fölkeles indító és főbb részesei ellen, s hogy be fog bizonyodni, miszerint Ignatieff tábornok a fölkeles egész tartama alatt a fölkeles elővezérének közvetlen parancsokat osztott.

A választóvonal kijelölése legközelebb megtörténik, miután a katonai meghatalmazottak már tegnap elhagyták Konstantinápolyt. E tárgyban még eddig nem merült föl semmi nehézség; sőt a szerb tisztek utasították, a küldöttek által kijelölt vonalra kell tekintettel lenni. Kevesebb egyetértés tapasztalható azonban a hatalmak közt a keleti tartományok önkormányzatának kérdésében, pedig ebben fekszik a helyzet súlypontja. A helyzet ugyanis az orosz ultimatum óta olyamán lett, hogy a béke csak az esetben lesz fönttartható, ha a hatalmak erőlyes föllépésének sikerülend Oroszországot háborus tervéről való lemondásra bírni.

Klapkának jelentékeny szerepet szánt az elleneskedések megújulása esetén a török kormány. Eddig csakis azért nem állították a tábornokot egy csapat élére, mert mind török, mind magyar részről be kellett látni, hogy e föllépés eles surlodásokra adott volna alkalmat az orosz kormányának. Melőzni akarták még színt is az oly kihívó lépésnek, mely növelte volna a bizonytalant és sarokba szorította volna külügyi kormányzatunkat.

Amal inkább el kellett halasztani ezen és a vele rokon terveket, miután Andrassy gr. a maga helyén diplomatiailag, azon kívül Budapesten azt, a melyhezre és saját állásának nehézségeire való utalással, oda működött, hogy egyelőre mondanak le a kivételről. A magyar származású külügyérnek e részben tehát nem is volt oka panaszoknál sem a török kormányra, sem Klapkára, sem más honfársaira. Actió helyett várakozó állást foglaltak el ezek a nélkül, hogy végleg lemondtak volna szándékukról. Be akarták várni az időpontot, midőn tényleg már nem ronthatnak semmit a diplomatiá kuszalt hálóján és nem zavarják meg Andrassy circulsait, melyeket még sejtteni sem lehet, nem hogy megérthetőek volnának.

Ezen időpont közelsége most már szembeszökőn jelentkezik az orosz hadikészülődések által. Az első ágyúördög, mely az orosz-török háboru kiütésének Európátrázó drámáját megnyitja, előre fogja szőlítani az elnapolt terveket is. Nem lesznek többé sem kényes diplomatiai, sem finyas személyi tekintetek, melyek e terv valóítása ellen szólnának. Sőt inkább egy osztrák-muszka barátság sietietni fogják az elhatározások keresztülvételét, minthogy Andrassy egyénisége a dolgok ily alakulásánal bukkotnak tekinthető. Ha marad, bukk Magyarországon is a távozók, bukkot az udvarnál. Akar marad, akár távozik, személye többé nem elég ár, s nem elég biztosíték arra nézve, hogy Magyarország békéjét és jövőjét az események tul ne szárnyalják, az orosz terjeszkedés ne veszélyeztesse, az osztrák foglalás össze ne roskassa.

Szóval a török-orosz háboru megszűlése Klapkát helyén fogja találni, és első jel lesz a magyar légio alakítására. Ettől a pillanattól kezdve Klapka a légio fogják képviselni. Magyarország természetesen és általános külügyi politikáját, a mint az a nemzet hagyományaiiban gyökerezik és szíveinkben él.

Az amerikai Egyesült-Államokban tegnap választották meg az összes államok részéről az első választó delegátusok, melyek száma jelenleg 369-et tege.

Maga a választási procedúra következőleg megy vége: Az unió minden államában összeülnek a pártok (demokraták, republikánusok) bizalmi férfiai, természetesen, minden párt külön külön, és megállapodnak a delegátusok kijelölésében, kik párt szempontból legalkalmasabbnak látszanak az elnök valóítására. Összehívják aztán a pártok nemzeti conventioja s ezzel a tisztán magánmódszonnal a nyilvánosság elé lép. A nemzeti conventiookban a napirenden levő legfontosabb politikai kérdéseket vitatdnak meg; megállapítják a párti álláspontja minden egyes kérdésére nézve s a „platform” nevezet alatt létrejön a pártprogram; egyuttal pedig megnevezetnek a jelöltek is az unió elnöki és alelnöki állomására. Az agitiatiókat a megnevezett jelöltek érdekében a conventiók által alkotott közp. bizottság veszik át és vezetik, mozgásba hoznak minden apparatust, mihez túl a tengeren nagyon is értenek. Ha a párt érdekében már minden intézkedés meg van téve, egy deputatio menesztetik a közp. bizottságtól a megnevezett jelöltekhez és kéri őket, hogy nyilatkozzanak, elfogadják-e a „platform”-ot és a felajánlott állást; ha igen, ezt a párttal nyílt levelekben tudatják.

Az alkotmány rendeli, hogy az elnök és alelnöket választó delegátusok november első hétfője után első napon választassanak. Így ez évben e nap tegnapra esett. A választást a mint az ekkor megválasztott delegátusok többsége ezen, vagy amazon parthoz tartozik, lesz az elnök is ilyen vagy olyan

pártbeli. A nagy csata tehát már a delegátusok valóításakor el van döntve. Az elnöki választás eredményeké kibírdetes már csak formalitás.

Ugyancsak az Unió alkotmánya megszabja azt is, hogy ugyanazon évnek, (melyben a delegátusok megválasztottak) december első szerdáján ejtessék meg maga az elnök választási actus. Ezen időpont pedig esik ez évben december 6-ikára.

A tegnap megválasztott 369 delegatus tehát jövő decz. 6-án választandók meg az Egyesült-Államok új elnökét.

A beérkezett első választási jelentések szerint Newyork államban a republicanusoknak nagy többsége van; hasonló arányban áll a republicanus többség Newyork városban is, s így Hayef-nek elnöké választatása bizonyosnak tekinthető. A választásokban igen sokan vesznek részt.

A thén, október 28.

(P. C.) A panhellenismus ismét feltámadt. Az 1867-dik évi candiai szerencsétlen felkelés megmutatta a görögöknek, hogy törekvésük hiábaralók, és hogy eszközeik elégtelenek. Zaimis befajezta a Coletti-féle dilettantismus korszakát; és azt mondta: Nekünk belügyeinkkel kell foglalkoznunk. Oroszország cserben hagyta Hellasz; a nyugot az öreg Bulgariá politikájával szemben ellenséges állást foglalt el. A nagy eszméket félre kellett tenni. Kilenc évig keveset beszéltek Görögországról; most úgy látszik le akarnak mondani az öngyógyítóztatás erényéről. — Egyszerre harcziás szellem szállta meg Görögországot, egy 200.000 emberből álló hadsereget akar lábra állítani, mely működő, tartalék és helyi hadseregből állana. A működő hadtest törzseit már szervezik. Az összes tanuló ifjúság fegyvert kapott, és altszettek által gyakoroltatik a fegyverhasználatban. Még a gymnasiumi ifjúságot is tanítják. Egy flotta beszerzésére gyűjtészek indítottak meg. — Itt és Korinthban 1.500.000 drachmát (1 drachma 1 frankkal irtak alá.

Hogy a különböző „Comiték”, melyek itt ugys mindig garázdálkodtak, ismét új életet nyertek, magától értődik. Ezek Törökország görög tartományiba ágenszeket küldenek mindenfelé, hogy a felkelés előkészítsék. Nemsokára egy nagy „akcióról” fogunk tudomást venni.

Komonduros az elnök miniszter egy orosz szövetség iránti régi vonalmának kifejezést adott. Abban fáradozik, hogy Gorscakoffot rávegye arra, hogy garantírozza azt, miszerint Thessalia és Epirus Görögországhoz fog csatolattani.

A király, kit november 8-ikára ide várnak, alitól fog tolmácsa volt Szt.-Pétervárot kabinetje ellen vágyainak. Azonban egész határozottsággal állítják, hogy Gorscakoff udvariassan visszautasította ezen ajánlatokat. Tudva van, hogy Gorscakoff nem rajong a panhellenismusért.

Belgrád, nov. 5.

Itt azt beszélik, hogy tegnap egy szerb dandár, mely Kopita és Zajcar közelében állomásozott, Joanovics Plaga vezérlete alatt megdöntött két tábor törököt és megsemmisítette. A török parancsnokot elfogták és fejezék s győzelmi jelül vitték a szerb táborba. Ha e hír valósga bebizonyul, az egy semmi kétség, hogy a szerb kormány ríkoltozni fog, s bevádolja Európa előtt a törököket a fegyverszünet megszegőjé gyanánt. A lapok azon lires, hogy Belgrádon a fekete kabinetben egy, Csernajeff összehívásáról szóló levelet fogtak volna el, nem egyeb hasznaltalan koholmánnyal.

Csernajeffnek nincs szüksége ily eszközökre: amit ő tenni vagy mondani akar megteszi s kimondja bátran, mert van neki hozzá vakmerőség, amit eléggé bebizonyított a király — csinálással is.

Ma az hírlők, hogy egy Pétervárról jött parancs folytán Csernajeff tovább is Szerbiában marad.

Az általános fölkelést ma egy ellenkező rendelettel megszüntették, mivel a nép már kétségtelen jeleit adta az iránti ellenszenvének. A szerb hadsereg részére ma 10.000 csinavadrag érkezett, melyek a szerb hadsereg harci kedvének lelohasztását remélhetőleg nagyban elő fogja mozdítani.

Belgrád, november 5.

Csak lassankint jövünk itt tudomására azon roppant vesztéségeknek, melyeket a szerbek az utolsó útközben szenvedtek. Ezen vesztéseket holtakban és sebesülteken legalább 8-10.000 emberre lehet tenni, az egész országban általános gyász és levertség uralkodik. Ily körülmények között szükségesnek találta a kormány hazugságait és leplezési rendszerét továbbra is folytatni; így még most is az állítják, hogy Alexinac nem lett megszállva a török csapatok által. Bizsics ur még épen vizsgálatot akar indítani a czéblől, hogy kipulatolja azon idegen lapok levelezőt, kik a törökök utolsó győzelméről tudósításokat küldöttek. Sevignynek az „Agence Renet” levelezője formális vallatás alá vétett Risztics által.

Tény, hogy Risztics néhány napot halálós fölleltek között élt át; attól félt, hogy a porta Oroszország ultimátumát visszutasítja. Midőn a fegyverszünet elfogadására iránti hivatalos notificatio ide érkezett, bizonyára senkise volt nagyobb örömben, mint Risztics, ki érzi, hogy a nép szerencsétlenségének sok tekintetben ő az okozója.

Az itteni kormány a fegyverszünet ideje alatt valószínűleg szabadságolási fogja a malicia legnagyob részét, és legfeljebb 30.000 embert fog a táborban tartani. Az állampénztárakban mutatkozó teljes apály kénszeríti a kormányt arra, hogy ily rendelkezésekhez folyamodjék, miután a csapatok tartása 2 hónapra át 400.000 aranyba kerülne, ez pedig oly összeg, melyet a kormány elő nem teremt. Az ország ki van merítve, mindenütt a legnagyobb nyomor uralkodik, 15.000 család van hajlék nélkül; a szerb nép békét kíván.

Elmélkedés.

Vessünk számot a háboru eshetőségére erőnkkel. Pénzünk később több nem lesz, ha csak nem kevesebb, arra pedig nem fognak az európai hadakozni szándékozó hatalmak várni, míg a magyar pénzügyminiszternek sikerül a valutát helyreállítani. Seregünk, az jobb lehet, mert mindig tökéletesedik, de elég jó már arra most is, hogy egy népszerű háboruban, mely a jövőre nézve önvédelminek nevezhető, támadólag fellépessék.

A külföldi allianceokat illetve, attól nem lehet tartani, hogy ezekkel nem bírnánk, ha határozottan lépünk fel, de ha huzzuk magunkat s mindent engedünk, akkor mint erőtlén vagy félnék politikuskokat inkább hagynak el, s ha egyszer el leend foglalva a Kelet, akkor senki sem jön már segítségünkre, hogy azt visszafoglalhassuk, szintugy, ha minket fojtogatnak itthon. Az alliance nem maradhat el. Angliának nem az az érdeke, hogy mint már írták egy ízben, Egyptom szerencsétlanságán, hol ugy is túl befolyást gyakorol, szabadon bocsássa Konstantinápolyt, de inkább az, ha az orosz háborut kezd, hogy tengeri hatalmával a fekete s Balti tengeren működje, sőt a svédet Finnland visszafoglalására ösztönözve, indiai szárazföldi seregével az Oxusnál számoljon az orosz előnyomulással.

Németországnak, ha nincs tisztában a francia támadással és semleges marad, bizonyosan inkább van igazi érdekében jövőjére nézve, hogy Lengyelország helyreállítsák, semhogy a Kelet elfoglalása után a [Galicziáé, talán idővel Magyarországi is következzeék, és végül Posen-é, Silesia-é, és Csehország-é. Lát-szik is már a német korszellem részbeni ébredése is. Olaszországról nem lehet feltetni, hogy Dél-Tirol végett, a mit utóvégre eshetőségben még emigy is elnyerhet szövetsége díjjaként, ha már szebb provinciákat is elnyert viszont szolgálat nélkül, sőt vereség mellett szövetez-zék az oroszszal, hogy az abszolút hatalmát terjeszse, sem Garibaldinál még kevésbé, — mert köztársasági szelleme dacára hazája érdekében, döntőleg hatolt az olasz királyság létre hozásán, hogy az orosz zsarnokság oldala mellett, Milán szerb királyságot elősegítene.

S ha pedig mind e nevezett hatalmak semlegesek lesznek, mi, a török és a lengyel, minden esetre elég erősek leendünk, az ha indirekte is, az oda dobott keztyüt felvenni s pedig jövőkön biztosítása érdekében. Csak helyeselhetjük a béke fenntartását, ha a fenntartható, örülhetünk az Ausztriában is e végből megindult mozgalmak, de hogy azt, még annak árán is megvegyük, hogy az orosz seregek elfoglalják tán Bulgariát és oly konjunkturák alakíttassanak, hogy az orosz túl befolyás legyen a kelet ura, ezt ne követelje tőlünk az európai közvélemény. Magyarországnak és az alkotmányos magyar dynastiának meg van a missioja Kelet-Európában; s jövője van, de e jövőjét biztosítania kell.

E jövője nem abban áll, hogy, miut már Bismarck egyszer ajánlotta, hogy Ausztriát könnyebb lélekkel kinyombassa Németországból, hogy az a kelet felé terjeszkedjék és elősegítje a török birodalom szétbomlását annak országaiiba markoljon kárpóttalul Szilicia, Lombardia, Venecze és Holstein elvesztéséért. Ha volna valamely keleti néppel szorosabb szövetségi viszonyba lépni szükség, az csakis a román lehetne, kinek rokonsága közelében nem lévén; kereskedelmi viszonyai is őt ránk utalják s mi viszont iparunkat ő nála, még nyugat Európa által piaczei el nem foglaltatnak, legjobban érvényesíthetők.

Keleti politikánknak igenis abból kell állnia, hogy ott a viszonyok rendezését, a reformok kivételét, a jogos autonomia rendezését kigyűjk s azon legyünk, hogy a birodalom pacifitassának és gyökeres intézmények honosításának meg s feladatunk továbbá ott általában civilizator szerepet foglalni el. Van azonban még egy más feladatunk a jövőre nézve, s hogy ez alatt mit érthetünk, ezt már előbbi mondottaink látszata és eléggé megérthette. Mi arra vagyunk hivatva, hogy az O-Európának egy történeti bűntét jóvá tegyük Lengyelország helyreállításának ténye által, melyet a magyar király, lelkesedett serege által, ha foganatosítsa, meg lehet győződve arról, hogy követni fogja őt mindkét nemzet háljája, mind a kétke lleskedése. De meglehet arról is győződve, hogy nem idézve elő ugyan a háborut, sőt elkövetve mindent a béke fenntartásáért, ha egyszer a háboru más által provocáltatik, ha határozott politikát követünk, nem csak nyugat Európa rokonszenvét bírandjuk, de nem várhatunk soká magától alliance az azon nemzetek s kormányoknál sem, melyeknek valódi érdeke hozza magával Lengyelország helyreállítását.

S ezek sorában nemcsak Anglia áll, de áll maga Németország is, miután a valódi nagy német egyesülésnek, az orosz hatalomnak Kelet-Európában való terjeszkedésére, utóvégre is egy faj háborut hozna jövőben a nyakára. S ha részt veend az actióban Németország, úgy az úgy egyszerre a legkedvezőbb stadium-

10. évfolyam. Budapest. 268. szám. Csütörtök, 1876. november 9. Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva: Egy évre 20.— Félévre 10.— Negyedévre 5.— Egy hóra 1.80. Egy szám 8 krajczár. Hirdetési díj: 8 hasábos petitor egyszeri hirdetésre 12 kr., többször 10 kr. Bélyeg díj minden hirdetésért külön 30 kr. Nyitlár: 8 hasábos sor 30 krajczár. Szerkesztői iroda: Budapest IV. megyeháztér 9. sz. haván lap szemleli részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadhatók el. Készítők csak rendkívüli esetben küldetnek vissza. Kiadó-hivatal: Budapest IV. megyeháztér 9. sz. Vodianer F. nyomdájában. A tiszaluczi retele. A kedélybeteg csár Livadiából e hó 14-én teszi át Szent-Pétervárra udvarát és ezzel az orosz diplomáciai cselöszvények fonószékét is áthelyezik rendes állomására. Gorscakoff ur irodaszemélyzete már is utazóban van, de egy-uttal újra rebesgetni kezdik, hogy az öreg diplomata állása meg van ingatva, s ő meg majd pihenni utazék. Meglehet, hogy az újabb véreségek teszik kényelmetlenné helyzetét. No de a kényelmetlenségtől, az eddigi tapasztalatok után okulva, nagy ugrás van a bukásig. S nagyon törni kellene a dolgoknak, ha az általa főzött conferentia előestéjén kötének utilaput talpára, jölellet érdemekben eléggé megöszült, és tett eleget az orosz politika érdekében. Már csak a mit a hercegovácok és bosnyákok lázadásának kezdete óta Európa elálmítása végett teljes sikerrel mivel, megérdemli az oroszok csárjának figyelmét. Maradni fog ő alkalmassint továbbra is és minden esetre addig, míg jobbra vagy balra dől el a conferentia felett folyó zavaros tanácskozások sora. Rá nézve csak az lehet kellemetlen, vagy előben hozzák forgalomba elbocsátásának híré, midőn a három császári szövetség meglazulása is beszéd tárgyat kezd képezni. Csak nem szánták áldozatul, hogy megmeneküljön a szövetség, mely annyit hasznolt és sikert hajtott a moszkovita áramlat malmára? Vagy talán épeneggyel a szövetség szétrobbantásának előludozott szemlele volna, kit ennek haldoklása kísér a nyugalom csendes tanjárára? Annyi bizonyos, hogy az elhidegülés és bizalmatlanság jelei környékezik a császári szörny szentháromságot. Még a juharfák városából Berlinből is csipősz szélet eresztettek rá Bülow államtitkári szája által. — Csak Andrassy ur maradt a régi sodronyban, s most a Tisza partjain mereng boszúsága, melyre elég okot szolgáltatnak mind a reichsrathban, mint Magyarországon. Kitélik tőle, hogy a Tisza kacskaringós sodráról fog kérni tanácsot uszszék-e a sávlaphi árral a katonai párt békáján, vagy pedig kapkodjon idestova, míg el nem sodorja a felzudult forogtek. Szánandó tereméde ő most a diplomatiái világnak, kit labdaképen dobálnak a nemzetközi élet cirksában. Tudják, hogy csak amolyan névleges figura, kinek sem egyenes, sem világos akarata. Boldog, hogy diplomatának csufolhatják és tükürről saját vállára bigyészthetik a monarchia sorsát, mely pedig egészen más tényezőkn nyugszik, s ő csupán emet tényezők dédelgetett gyermeke. Azaz, hogy nem is gyermek, hanem valóságos kínai porcellán csésze, melylyel finomul bánnak, míg minden szolgálata alkalmas, ha egyszer kicsorbul, a düh oly erővel dobja földre, hogy egy bukfunczben ezer csepre török nyaka. Hadd játszodjanak meg most vele. Neki magának ez mibe se kerül, s mégis nagy örömet okoz. Valódi orosz kegyetlenség volna megfosztani őt e szerep gyönyöreitől, mikor annyira kedve telik mámoratól, hogy a világ már-már kitérő felben levd gyunos kacajára is erősítgeti lapjait, hogy a három császári szövetség szilárdabb, mint valaha. Pedig hát soha oly könnyedén nem bánt el satyrikus nyelv a szövetség békehalvóló gyöngéivel, mint legújában Kuranda. De azért Andrassy urat még tiszaluczi magányában is elkíséré a három császári szövetség békegalmbja, mely határaink át hordta a puskaport, fegyvert és orosz katonát. És mégis, ki ne mondaná Andrassyt előrelátó férfinak, hozzá ki ne mondaná a szerencsefiának, midőn meg van írva, hogy boldogok, a kik hisznek, mert övék a menyelének országa. Ez a legregibb, tehát a legnagyobb nyosabb politika. S mi magyarok szerencsesékek érezhetjük magunkat, hogy a jövendőnek messzelátó őrszeme ily hagyományos politika évezredes bástyára építi számunkra az anyánk emléjéből 1849 óta szivott musz

ba jöved, de ha netán a francia differentiák végett mind a két hatalom semleges marad is, bizonyára nem maradunk egyedül mi, ha egy egységese eszme diadalra hozatalára bontatjuk ki a harci zászló. Lehet, bár alig hiszünk, hogy a hatheti fegyverszünet békét hoz létre, de ha nem, azért kell szerintünk működési irányokat előkészíteni a háború eshetőségeire is. Azért igyekeztünk cikkünkkel elején történeti tényeket hozni fel, hogy rá mutassunk arra, hogy mily káros következményeket szülhet a politikai tervek kivételére, ha ezek egyrészt a korszellem ellenbe, másrészt elkövetik vétetnek. S így ideje, hogy jövőnkkel foglalkozzunk, a melyet elfoglalnunk kellend Európá átalakulásában.

Igyekezünk rámutatni továbbá arra, hogy Magyarországnak és a magyar dynastiának minő hivatása, állása kell, hogy legyen kelet Európában; hogy minő politikai befolyást kellene a magyar birodalomnak a török birodalom átalakulására nézve ott megalapítania, hogy az ausztriai birodalomban a szövetségi követelményeknek adatként hely, ez minden esetben szinte elegendően a háború chance-ait a részünkre; hogy végül Magyarországnak és a magyar dynastiának van hivatára arra, hogy a magyar és lengyel szövetséget létesítse, a mit, ha a jelenlegi magyar király tényévé fejleszt, ez által mind saját, mind a magyar birodalom jövőjét biztosítja és vele uralkodói hoklokára történelmi babérokat fűz.

Sembery István.

Herbst a keleti kérdéssel.

A zárta vezérnökainak beszédei közül éjjeli postán közölte Greuter szónoklatának velős kitételeit. Most már előtűnik nekünk az alkotmányos párt vezérének Herbstnek beszéde is, mely lényeges részeiben így hangzik:

Ha a magyar miniszterelnök kevély szavai: „Az én bevezetésem nélkül egy katonát sem visznek el” összehasonlítjuk a mi kormányunk szerény nyilatkozatával, minden osztrák szívet mely keserűséggel foghat el. (Báró! halál!) A különbség azonban, mely ez ügyben a magyar és osztrák kormány főfőgásában nyilvánul, nemcsak az érület elgátlása, hanem egyszerűen mindos gyakorlati jelentőségű. Mert ha amott mindig az önzert emitt mindig az alázatosság adja a hangot, akkor nagyon természetesen, hogy kormányunk az engedékenységen mértékelt nem tarthat, de akkor mi nem szentesíthetjük utólag az ilyen eljárás.

A mi külügyminiszterrel illeti, szónok azt tartja, hogy Andrássy grófné neve is sokkal több becsület bír, ha politikaiat a bécsi és pesti parlamentek sem a delegatiták támogatják, melyek a parlamentaris formát teljesen nélkülözik. De ha mind a bécsi, mind a pesti parlamentben szavazásra bocsátanak azon kérdést, helyeslik-e a képviselők, hogy Ausztria-Magyarország háborúba induljon egy szövetséges északi hatalommal a végül, hogy miután ezen északi hatalom a szákmány oroszian részét magához ragadta, birodalmunk egy silány kis konczsal béerjen, mely foroghatón kétség az iránt, hogy a két parlament határozottan tagadó választ adna.

Hohenwarth gróf azt mondta, hogy békés munkatársasáért, az orosz akupolitikától való iszonyodásunkért a külföldi gúnyolói fog bennünket. A gróf ur kétségkívül a külföldi gúnyolók ezekre tett elzárását. De hisz ezek honi forrásból fakadnak, ezek osztrák kivételi cikkek. Valóban nem hittem volna, hogy egy benszülött el fölött még csalódsában elhet. (Élénk derültség.)

A mi külügyi hivatalunk a maga idején ép úgy félreismerte a lázadás jellegét, mint azon szerepet, melyet Szerbia magára vállalt. Ezt főképp azért emletem, mert bizonyítom vele, hogy még professzionális diplomaták is csalódsában a legközelebbi jövő eseményeire nézve. Kuranda képviselő föltétele teljesen igazolt, sőt úgy áll a dolog, hogy mióta Oroszország a három császár szövetségéből kilépett, azóta a béke kilátások jelentékenyen javultak. (Tetszés.) Andrássy gróf azt mondta: A józan ész legbiztosabban vezeti a diplomatákat. O (Herbst) teljesen acceptálja a nyilatkozatot; de az is igaz, hogy a józan észre a diplomacia nem tarthat kizárólagos privilegiumot. (Derültség.)

TÁRZA.

Válasz.

Kikre sohasem sűt
A szabadság napja,
Kémfajzát, ki árulásban
Növekedtél nagyra...
Ti fagyos raboszlók,
Tányér nyaldosói!
Még ti mertek a szabadság
Szent nevében szólni?!

Szibéria utján
Vázak karavánja...
Sáppadt asszony le-le roskad
A mező havára...
Szeme könyve megfagy,
Érdelmed a teste,
Véres látán ostor pattog...
Szóljatok, ki tette?

Lengyelország hantja
Hős vértől kövőbb;
Valaki a haldoklókat
Marja, mint a vér eb...
Szemüket kivájtja,
Szívüket megette...
Rájuk köpte mérges nyálát...
Szóljatok, ki tette?

Féltékenek álltak
Dacosan a síkra,
Tippott népből égve villant
A szabadság-székra...
Valaki megmozdult,
Láhat rávetette,
Rávetette, eltaposta...
Szóljatok, ki tette?

S lerogyott a költő
Sírnyál sebbel testén;
Sirt az isten, mint legdrágább
Cherubinja estén...!
Lánda heggyel egy kar
At meg át szögezte...
Oh! hát ezt ki tette?

Semmi sem veszedelmesebb a politikában, mint a jelszavak. Ránk ezt a jelszót tukmálták: „Béke minden áron”. Mi, kik minden évben újonczokat és magas hadibudizet szavazunk meg, mi akarjuk a békét minden áron! Ez valóban komikus ellentmondás lenne! Másfelől azonban teljes jogunkban áll kimondani, hogy az általunk képviselt nép javára föntartani a békét legfontosabb és legszentebb kötelességünk. (Tetszés.) A háború még győzelem esetén is nyomort és pusztulást jelent. De ha a házbán azt mondják, hogy a jelenlegi háború népszerűtlen lenne, s a szász népesség közt aldozatkész harcosokat nem lehetne találni, akkor én enyhitkozatot csak ajánlhatok. Én sokáig étem Csehországban, s én kimondhatom: A cseh nép — bármit állítanak és higgyenek egyes rajongók — régi hűségével és császáron és birodalmán, s a cseh katonára, ha legmagasabb hadura hívja fogja, kipróbált vitézséget újra be fogja bizonyítani. (Élénk tetszés.)

Nem a szempontok tartanak vissza a háborútól. Vannak egyebek. Ellenfeleink sokkal rosszabb jelszót hangoztatnak: „Actio minden áron”. De hát miben állana ez az actio? E kérdésre az illető urak tökéleken válaszolnak! Új forma mozgósítást jelent-e, mint az 1864-ki, mely következményében több pénz és emberáldozatba került monarchiánknak, mint a legszerencsétlenebb hadjárat s teljesen izolált bennünket Európában? Vagy abban állana-e az actio, hogy azon hatalom iránti bizalmatlanságból, mely Törökországgal háborút akar, e hatalommal közösen berukkoljon Törökországba? Vagy talán rögtön háborút jelentene Oroszországgal, mely esetben ismét egyedül, szövetséges nélkül állnánk, mint 1859-ben? Vagy talán hadütközatra mennénk, magam sem tudom a hová?

Az interpellatúra adott válasz második részével teljesen egyetérték. Nemcsak emberiség, hanem osztrák érdek is, hogy a Balkán félsziget keresztény népessége emberibb bánásmódban részesüljön. E kívánságban valamennyi nagy hatalom találkozik az őszingben a béke javára való.

Az interpellatúráról az volt, hogy megnyugtassa a népet az iránt, miszerint képviselői békés politikát üznek. Ha ez elerül, akkor a vitára fordított idő nem veszett kárba. Beszédemet tehát e kívánattal fejezem be. Valja legkegyelmesebb uralkodóinknak tetszenék megővni Ausztria népei számára azt, a mi leglényesebb elvárásuk, a mi alapfeltétele az állam jólétének: a békét. (Tetszés halál.)

A „Tokaj-Hegyalja” bortermelőihez!

Mióta a társulás és egyesülés eszméje hazánkban is tért foglalni kezdett, és a termelés, ipar és kereskedelem minden ágában lényeges átalakulási mozgalmak idéztek elő — nálunk, a Tokaj-Hegyalján is több ízben, részint a termelés javítása, részint nagyobb kivétel célú borkereskedés üzese szempontjából, egyes kísérletek tetették, borászati egyeteket létrehozására; de — fájdalom! — minden terv meghusult, s mai napig sem tudott az ige testté válni. Nincs szándékomban ezúttal az eredménytelenséget okát fűrkészni, lehet hogy az egyeztetés mutatókötő szédélési szándék okozta bizalmatlanság, lehet hogy az itt-ott nyilvánul helyi érdekek hajhászata, vagy pedig az általános indolentiának tulajdonítható, ténny az, hogy a Hegyalja bortermelői a gyám nélküli árva sirmas szerepére van kárhoztatva, minden oldalról szorongatott, szivattyuztatik, a napzásmostól kezdve a külföldi végig, ő egész strikkkel szemben egyedül állván, nem képes saját igazságos érdekét megővni, a borkivétel érdekében a kormány nem tett semmit, s a leginkább érdekelt Hegyalja részéről nem történnek nyilvános hangos felszólalások, mintha csak tulajdos jövelében érezn magát, a borkereskedés s különösen a tokaji borkereskedésnek a szabad iparrá fejlődését, s a törvényhozásnak, mely oly szépen tudta adni az elviseletelenség felelősi, nincs egy árva szem ez ellen, a Hegyalja pedig busan balgat, s szemléli mint gazdagodnak az ő becslésére, és ezredéses firmája alatt a család, még ő pusztul. A borkereskedés körül még a régi megrögzött szokások dívnak sőt annyira silyedünk, hogy míg az új mérték behozatala alkalommal, ország, világszerte a termények minden nemére az illetők megfelelő mértékegyesről gondoskodnak, új jogszabásokat állapítanak meg, addig a Hegyalja példátlan ciznissimussal szolgáztatja ki magát a vevők kényének, s nem látja szükségének a pesti tözsdé példájára a hektolitert mértékegységnek deklarálni, mely oly előnyösen szabályozná az üzletet, eddig tudvalevőleg — az agyvezetést „gőnczi horád” képezt a mértékegységet, mely eredetileg 2 1/2 magyar akót tartalmazott, akóhat hatvanhét magyar itczével számíttva, mely körülbelül 18—20 osztrák itczének felelt meg, e horádok azonban hiteltelen nem voltak, s így gyakran 20—40 itczével is különböztek egymástól, minek természetes következtése az volt, hogy a solid termelő károsodott,

Key hazug mosolyban
Vérligő vadás...
Tettek, kiktől örökre
Borzad a szabadság...
Hivatásból, kedvből
Nemzetek bakói...
Még ti mertek a szabadság
Szent nevében szólni?!

Ólomhányak göze.
Szamúzóitek jajja...
Rablott oltár, földalatti
Börtönök sohajja...
Vas bilincs, mely durván
Megrögzös felettünk,
Te bitó!... ott a trónnal! —
Tiltakozz helyettünk!

[Abrányi Emil.]

Üllő és kalapács.

— Regény. —
Irtá:
Spielhagen Frigyes.

HARMADIK KÖTET.
XIX. Rész.
(Folytatás.)

Gyötrelmes hetek voltak ezek, s a komor árnyék, melyet lelkembe vetettek, az emlékemben létező fényugarat is elhomályosítja.

Ószinte örömmel gondolok azon időre, midőn a gyárba visszatértem. Valódi diadalmenethez hasonlított bevonulásom. Sorsom változása dacára mily szívesen közeledtem társaimmal, kik a kalapácsot és fűrészt forgatták! Nem mulasztottam el egyetlen alkalmat sem, hogy szóval, tettel ne segítsek rajtok. Egyetlen siker vagy kitüntetés sem örvendeztetett meg soha életemben, — pedig később elégbén részesültem, — mint azon tudat, hogy mindannyi ember között, — kiknek keze a munkától kerges, s arca a gondoktól barázdált, — egyetlen sincs, ki szerencsémét megirigyálta volna; ellenkezőleg nagyobb részt szívólv örvend-

met nem volt képes a kisebb hordó tulajdonosával versenyezni, míg ma minden hordó fenekére látni látva a mérték, lehetetlenség úgy az eladó mint a vevőről feltenni, hogy példátlan 120 literes hordó körül a 140 literes ugyanazon árban adja el, illetőleg vegye meg, minél fogva a mérték külön alkut képez eladó és vevő közt, minek következtése ismét az, hogy a szegény termelő, ki természeténél eladni köteyletlen a rövidkebbet húzza — valóban ha a „hordó” továbbra is megmarad mértékegységnek, akkor a hiteltelenség, csak újabb calamitást zúdít az annyira sajnárgatott szőlősgazda fejére, pedig ezen a bajon jelen kénytelen lehet segíteni az által, hogy a termelőt egyakarattal, a „hectolitert” hozná be mértékegységnek, mi semmi gyakorlati nehézséggel nem jár, s a vevők is szívesen fogadják el.

Idéje volna már eljött adunk magunkról, s igen székesnek tünik fel, hogy a tokaj Hegyalja bortermelői, egy megjelölendő helyen, tanácskozásra jönnének össze, már csak a mértékegység megállapítása a végett is egyuttal pedig a fent csak futólagnak jelzett, és más itelen fel nem említett bajok orvoslása felől is gondoskodni.

Reméljük, hogy a kezdeményezésre hivatott körök nem fogják-e nagyfontosságú ügyet, figyelmen kívül hagyni, s haladéktalanul megtekinthető lépéseket ily értekezlet összehívására.

Toicsva, 1876. november hó 5 én.
Weisz Hermann,
bortermelő.

ÜJDONSÁGOK.

A hivatalos lapból. Kinevezések: A m. kir. pénzügyminiszter K. Karay Lajos pécsi kir. törvényszéki díjaz joggyakorlókat a sz. törvényi kir. járási bíróságok aljegyzőit: Pataki László, úy Pop Antal, Tamási Endre, N. Nagy Tamás és Ruzs István rendelkezés alatt adólistáikkal a tolnamagveti kir. adófelügyelő, temesvári járásjegyző, szombori járásjegyző, aradi, illetve nagy székely p. ü. igazgatószék III. oszt. számtársakkal nevezte ki.

Az ügyvédi kamarákról. A budapesti ügyvédi kamarához hírté, hogy Dr. Pauller Gyula, Zákó György és Kunhegyi N. János; — a debreczeni, hogy Pethő Péter, Gábor; s a szatmárnémeti részéről, hogy Dunka János ügyvédek a kamarai listáimból kitüntették.

— Személyi hírek. A király Rakoson és Kőhánynan keresztül, tegnap d. é. Gödöllőre utazott. — Ráth Károly főpolgármester és Gerlőczy alpolgármester a reggel Bécsebe utaztak. — Rudólf trónörökös a jövő hó közepén Münchenbe megy pár napra, rokoni látogatásra.

— Az elhalt Antonelli bírnok helyébe államtitkárnak Meglia párisi nuntius emlegetik. — Antonelli megerősített hírek szerint minden ékszerét és egyéb ingóságait a vatikanra hagyta.

— A független szabadelvűk új helyisége (Kálvintér takarékpénztár-ház) a tagok rendelkezésére készen áll.

Báró Baldácsy Antal által az ifjuságnak ajándékozott, Abdul Kerim pasának viendő kardról egy német lap nyomán e hamis bír járt be több lapot, melyre nézve most a „Hon”-ban a következőket olvassuk: Nyilatkozta: A magyar nemzeti múzeum igazgatója, illetőleg Pulszky Ferenc és Rómer Flóris urak ezennel lépnek újjan nyilatkozatjára, miszerint a legteljesebb valótlanosság az, mintha azok itele — mint a „N. P. Journal” írta — ki teltel kérvé azon kardra vonatkozólag, melyet Baldácsy báró a magyar ifjuságnak azon czéllal ajándékozott, hogy azt Abdul Kerim pasához juttassák. Ok e kardot nem is látták volna; és ha valaki itéletükhöz folyamodott, soha sem tudták volna azt megmondani, hogy e kard vajjon az Abdi pasáé volt-e, hanem legfeljebb csak azt, hogy mely századhoz való. Mindenesetre szomorú illusztráció e körülmény a hirlap megbizhatóságának. — Megjegyezzük ezzel kapcsolatban, hogy a kardot, melyet a báró szerkesztőségünkhez küldött be, tegnap vette át tőlünk az ifjuság. — Egyszerű ugyan, de finom mű az, a régiség nyomaival, oldalain török feliratokkal, piros elefant-csont fogóval, gazdagon ezüstözött tokkal. — Mint értesülünk, az ifjuság egy tartót készített hozzá, arra öntötti, hogy „Abdul-Kerimnek a budapesti egyetemi ifjuság a djunisi győzelem emlékére” stb. és úgy juttatta ki a vités pasának.

Erdélyi hölgyeihez! A kolozvári „Kelet” közli a felhívást: Nem volt régen; még vannak azok közül, kik lángoló arccsal tüzték a kőzd magyarhós keblére a kokárdát. Még élnek sokan, kik női hivatásuk legmagasabb fokára, honleányi kötelemeket híven teljesítik. Míg szilárd lélekkel védte a férfi hazáját, szíve utolsó dobánosság ott volt mellette az önfeláldozó nő, letörölve a verítéket, s áldott keze ápolta a sebeket. Aztán a zászló meghajlott... a kard kettétörtött... A szabadságot firtogató nemzetek előfordított arcukat, s veszni engedték a magyart. Volt egy barbarság nevezetű pogány faj, melyt csak gyűlöldős hájak telemítenti, az a megvetett török nemzet hozott adót a bujdosó magyarnak, enyhületet szerzett a megtört

tek. Most is magam előtt látom e jó, becsületes és benső örömtől mosolygó arcokat, midőn a malájira tekintének, a mikor az igazgató mellett a műhelyeken végig ment s az igazgató őt a munkások mint a gyár új tulajdonosát bemutatja. Most is hallom az éljen kiáltásokat, melyeket hangoztattak, midőn másnap hivatalosan megjelentek előttem, s rövid szavakkal elmondtam nekik a mit gondoltam és éreztem. És midőn a háromszoros éljen elhangzott, Roland mester torkát kőszörlötte, hogy hosszantartó beszédhez fogjon, melynek záró dala a szakál óserdejébe veszett. S vajjon nem az értelemes Kolos hangja volt-e, ki egy újabb „éljen”-sorozatot kezdett meg, még pedig oly hatalmasat, melyhez képest az előbbi csak gyermekjáték volt. Most is nevetek, ha eszembe jut zavarom, melybe egy órával később értem, midőn a műszaki osztály egész személyzete fehér nyakkötőkkel és felkötözve tisztelgett nekem, s a szónok Windfang ur közzönt beszédében a bagdadi kalifához hasonlított, ki sok ideig ismeretlenül, de méltánvalva élt hívei között, míg végre elfoglalta a magas állást, mely isten és a jog útján megillette.

Kedves visszaemlékezések ezek, annyival kedvesebbek és szebbek, a mennyiben a következő évek igazolták a szép reményeket. Mai napig felismerem a gyár törzsmunkásainak arcát, csakhogy természetesen ez arcok nem fiatalodtak meg évek folytán, de ez által még kedvesebbek előttem. Azokat, kiket itt nem látok, egy hatalmas versenytárs idegenített el tőlem: s emnek neve: halál.

Mily baj van ily vőlényekkel, kinek feje telve izzó kemencékkel, öntött acézzel lemezekkel és egyéb borzasztó dolgokkal, — mondá Hermin. Aztán mily rut redők ezek ismét a homlokom. El velük. Ha ezt tudtam volna, nem szeretettel volna soha, de kedves szörnyem! Csak vald be, hogy rut munkásaidat jobban szeretet mind engem, legalább tudni fogom teendőmet. — S ezzel homlokomról elismát a redőket, s átolvélva nyakamat fa végszavakat fülemben snogó:

— Ma oljós vélem a gyárba, körüljárjuk a műhelyeket, s ama rut munkásokra nyájasan tekintsz, de mindenek előtt hozzám kell szivesnek lenned.

— Ugyan miért uram, hogy látssák ók, mily boldog vagyok.

— Mi hasznuk belőle?

— Nagyon sok.

— De mi?

— Ama bizonyosság, hogy a hozzám fordulnak segélyért, oly emberre találunk, ki kész segítni rajtok, ha tehetségében áll.

— Te a legsajátságosabb szörnyeteg vagy. Mikor megyünk?

— Azonnal.

És körüljárjuk a gyár minden zege-zugát. Hermine sokszor csodálkozást kifejező arccsal simult hozzám; de mindig szives, nyájias volt az emberekhöz, míg a műszaki osztály hivatalnokai iránt feszes és büszke volt annyira, hogy Windfang urnak üdvözlő beszéde, — melyre nyolcz nap óta készült — torkán akadt.

— Miért bántál oly kegyetlenül e szegény fiukkal? — kérdém.

— Szegény fiuk? — válaszolt Hermin száját elbiggyeszte. — Épen nem néznek ki szegény fiuknak. S e Windfang ur, vagy hogyan is hívják, nagyon elbizakodott. Nem jgrtem néked, hogy hozzá, vagy chez hasonlókhöz nyájias leszek.

— De ók hozzánk tartozók.

— Senki sem tartozik hozzánk, csak mi magunk. Én hozzád és te hozzám, ezt jegyezd meg magadnak egyszer mindenkorra, te gonosz ember!

Nevettem, de arám egy sajátságos jellemvonása, mely nem ma tün fel előttem gondolkozóvá tett. Ő a szó legszorosabb értelemben vette ezen nyilatkozatot, hogy mi ketten egymáséi vagyunk, s ha e részben néha kivételt tett, úgy ez csak látványos volt és oly reágyék kedveért, kik a segélyre valódiul ed szorultak és kikhez aztán leereszkedhettem, miként egy uralkodónó alattvalóhoz. Ilyenekkel szemben, büszkesége dacára nyájias volt. Soha sem feledek, midőn egyszer a szí-

honi kebelnek. Erdélyi hölgyei! Sulyos csatát vív, léletért küzd e pillanatokban Törökország. Női kötelességek most abban áll, hogy férjeket, fiaitok, jó barátokat és hazafiatok egykori megmentőinek enyhítésként szíveskedjétek, a hős küzdelemben megsebesült török rokonaink segítségére siessektek. Adakozzunk mindenik úgy, mint sorsa engedi, s fillettek áldott leszen a lerőt kötelesség szent érzete által. A küldemény (pénz, teps, sebkötelek) Kolozsvárra Czako József joghallgatónak, a tudomány-egyetemre czimzendő. Jelszavunk: ki hamar ad, ketszer adott! A kolozvári magyar hírlap tudomány-egyetem ifjuságának segély-gyűjtő állandó választómánya. Kolozsvárt, 1876. november 5. H. a m. a. r. a. B. élnök. Czako József titkár.

— Straussberg pere Moszkvában tudvalevőleg lett befelve. Az onnan érkezett utolsó értesítés szerint Straussberg néhány társával együtt vétkesnek mondatott ki, hogy azonban mire itéletet, arról maig sem érkezett hír. Berlini lapok szerint a büntetés abból áll, hogy Straussbergnek 2 hét alatt el kell hagynia Oroszországot! — No ezért nem akasztja fel magát; ment volna eddig is, csak észre-telt volna.

— Az „Irók és művészek társasága”-nak első estélyére a „Hungaria” bérli a szálloda első emeleti dísztermét minden díj nélkül engedték át, ismert zongorakészítők Beregszászy díjtalannul küldte zongoráit, s az „Athenaeum” irodalmi és nyuandai részvény-társaság, többször is tanúsított előzetesével, szíveségből állította ki a szükséges nyomtatványokat. Mindezeket nyilvános uton is közzönetet mondani el nem mulasztáta az „Irók és művészek társasága”-nak estély-rendező-bizottsága.

— A dományozás. A király a Szörényvármegyébe kebelzett úrbíróknak e. kel. román egyház-közösségnek templom felújítására magánpénztárból 500 forintnyi segélyt, a földméri ágostai hitvallás egyházközségnek egyházi épületi és iskolai helyreállítására magánpénztárból 200 forint, és az onchodnál r. kath. hitközségnek iskolai építésére magánpénztárból 100 forint segélyt adományozott.

— A báttászeki uradalom átadása. A báttászeki thezezi uradalom a magyar kir. kormány részére eszközölt hivatalos és tényleges átadása a mult heten történt meg. Ennek emlékül Báttászek nagy községe mult hó 29-én este fáklyaszénelv tisztelet meg az átadás, illetőleg az átvevéssel megbízott vendégeket, mint a két kormány képviselőit. A menet est fel 8 órakor indult meg a községhezátolt s vonult ezéni népműve kísérlete mellett a főtiszt lakás alá, hol mindenkinek a báttászeki dardára, Kölcsey „himnusát” énekelte el; — ennek végeztével Schwarz Miklós báttászeki bíró német nyelven elmondott beszédében a község közönetét fejezte ki az eddigi mindazon jótéteményekért, melyeket a község az uraságtól folyton élvezett, — kérte továbbá, hogy a községet a messze távolban is tartsa meg emlékében; — mire Hofman Antal a Thezezi uradalom igazgatója, mint a bécsi kormány képviselője szintén mémetül megköszönte a szives megjelölést s biztosítá a községet, hogy az uraság irányában mindenkor tanúsított hű ragaszkodásukat feleljeni nem fogja, kiváncsi, hogy a magyar kormány alatt tanúsított hűségükért szintén részesüljenek ezentul is mindazon jószágban, mint az eddigi uraság alatt. Isten önkökkel! — az erre felharszóztó zajos eljenzések színesével újra előlépet Schwarz Miklós bíró s magyar nyelven elmondá, mikép: míg egyrésztől a község nevében buszunk, másrésztől kötelességének tartja az új kormány üdvözölni s partfogást kérni, „ön lesz urunk és partólunk — így végzé szavait — adja Isten, hogy ily minőségben a lakosság örömeire sokáig élhesse!” mire Boncz Ferenc országgyűlési tanácsos mint a miniszter képviselője közönetét fejezte ki a nem remélt megítéléséről, igérve, hogy a kormány czélla és feladata az leend, miként a báttászeki uradalom felvirágzása s a lakosság jóléte érdekében ezentul is mindent elkövetessen, hogy méltó utódja lehessen a volt kormánynak.

— Az állatkertben az épületek tölre ugy vannak berendezve, hogy az állatok a községgel által kényelmesen láthatók legyenek. Az országnak etelese pnteket kivéve mindig delután 4 órakor történik.

— A vaczi siketnémák intézeténél Budapest magán alapítványi helyére — befejezett hirdeményi eljárás után — a f. v. tanács a P. Szt. Vincze jótékony-egylet által felvételti kért Katona Mária teljesen árvalt jellel ki, illetve a kérdéses alapítványi helyet 6 évre részére adományozta.

— Vasuti szerencsétlenség. Szombaton éjjel a tót-magyar állomáson két tehervonat összeütközött s e alkalommal több bivaly és ökrszállító kocsi összezattott. Épen ekkor utazott a királyi Gödöllőre Bécsebe, de minthogy a vonal egy ideig járhatlanná vált, a királynőnek Érsokujvártól hosszabban várakoznia kellett.

— Sági Balog János, kinek ősmagyar nótái az irók és művészek estélyén olnagy hatást keltek, legközelebb a népszínházban s kőzkiváncsra az uri kaszinóban tart hangversenyt.

— Szegény lelence! Az Érsokujvárdi utvonallal mellett Kis István farkasdi komáromgyei lakos a koricorizában szeptember 18-án sirást hallván, oda ment és egy kétférv fiu gyermeket talált, kinek ruházata és egy fekete szalmakalap, fekete orlans rekli, csizkos barchet szoknya, harisnya és topán, kinézése szőke, de beszélni nem tud. Valószínűleg anyja által készakvára hagyatott el e gyermek, mert szeptember 17-én néhány nappal azt, hogy ismeretlen háson ruhás nő a talált fiut a hátán vitte, sőt másnap ismét látták Farkasdnál a réteken keresztül menni.

— Kőrözi a helyigminiszter Neisinger volt gönyői póstakezelő, ki 500 ft eliskaszása után megszökött, — de személyleírását nem mellekelt, holott e nélkül bizony bajos lesz megtalálni.

— Nagyarosias. Kende Tibor szatmármegyei csekei birtokos tegnap este 6—7 óra közt egy hordárt uti podgyászával a m. északi vaspályára küldte; de midőn maga is odaérkezett, a hordár kijelenté neki, hogy az uton ismeretlen tettes a kézi kocsirol egyik ládát ellopja, melyben Kende Lipót ur neve kezdőbetűjével jelet ruhameknek s egyéb, összesen 200 frntnyi értékű tárgyak voltak.

— Tűzvesztély. Ertl Károly bádognak a hatvani utcában levő boltjában tegnap este 5 órakor egy madár kalitka a szegrel leevén egy égő petróleum lámpát leütött, az égő petróleum az alatta levő — gyalu forgácsba rakott lámpákkal telt — kádba hullott; a forgács meggyulladt s a lámpák tönkre mentek. A tűzrész csakhamar megjelent a színhelyen s az égést előjuttotta ugyan, de Ertl Károlynak mégis 400 ft kára történt.

— Talált tárgy. Lukács Antal ur a mag. földteliteltézet pénzügyi igazgatója, tegnap este egy korallból készült jóky sapka alakú arany mellűt azon előadással mutatott be a rendőrségnek, hogy azt f. hó 4-én este a koronaherzeg utczában talalta.

— Furcsa elmesé. A VI. ker. előjárásnál megjelent e napokban egy szabó, elomutató, egy levelet és két, papirosba takart csomagot; mindkettőt mint cupos delicit panaszhoz. A leveleiben ugyanis a következőket írja neki volt legénye: „Ha maga oly boldog, hogy elszili azt a pletykát, úgy fogja ezt a kötelet és szegyet s akassza fel magát.” Az egyik csomag felbontatván, abban csakugyan egy kötel s egy nagy szeg volt. A másik csomag tartalmát pedig a levelek következt, még Shakespeare-ibb erőtéljességgel sorai magyarázták meg: „Ha pedig azért hiszi el, mert köze ime, itt egy font szőke, lakjék jól.” A csomagban csakugyan szőke volt. Hogy az előjárásnak miként itézte el a szegény szabó panaszát, nem tudni.

— Rövid hírek. Salvi a távlovaglás, melyre legújában vállalkozott, fogadásánál rövidbel idő alatt végzte. 35 óra alatt 36 mérföldet haladt. — A párisi kiállítás épületének tölre és fényképe el készült. A főépület arab styben épül; építészé Davoud. — A zón boldogtalan hajadon, ki nemrég a N. Szébenből Kolozsvárra rogozó vonat elvettete magát, egy idős vőrehajót kedvese volt. — A Dunán a gőzhajózási társulat „Drau” nevű gőzhajó Szekes és Mohács közt tönkrement egy borszállító ladikkal. A legénység közül egy elveszett. — A h. a. m. s. 20 krajczárosok annyira elszaporodtak a fővárosban, hogy számaru nézve csaknem félnek az igazakkal. — Tegnap p. éjjel a tőm-utczában két földintézes ház legett. — Párkerce községben 16 ház s 24 mellékpépület lett a lángok martaléka. — Most hal meg Párisban 90 éves korában azon 800 gránatos legutolsó, ki N. Napoleon elhavi száműzetésébe kísérték. — A nglia kirára 1874. juniusától 1875. júliusig 4259 hajó szenedett érkezett. — Egy Shuttleworth nevezeti egyén értékelt volnczipedon e hó 3-án este Pétervárról Berlinbe, honnét rövid pihenés után tovább utazott. — Bécsben a Schiller szoborhizottság a szobor leleplezése alkalmából 10-én fáklyamenetet rendez.

— A népszínház legközelebb fellépendő vendége, mint értesülünk, Szabó Karolina, a nemzeti színház volt tánczosója. Egyebek között a „Falu rosszban” és „Bettyar kenderjében” lép fel. Ugy hírlak, hogy szép csengő hangja a Soldosné asszonyra emlékeztet, játéka azonban kevés sikerrel biztat. — Soldosné asszony jövő hó 2-ig nem fog fellépni, bár a színházi próbakat már most napoként látogatta s teljesen felépült. — A színház személyzete kettős buzgalommal tanulja Leocq legújabb operettjét, mert Rákosit az a vesztély fejezte, hogy a német színházban, hol most szinte tanulják, más czim alatt megelőzve kerül színe. E hó utolsó napjaiban, vagy a jövő hó elején lesz előadás. Jövő héten a rég nem adott „Pünkösdi királynő”-t veszik elő. „Doktor Pikkolo, Leocq kitűnő operettjének próbái rég elkezdtek.

— Elvezetes estély volt Párisban de Caux marquis és neje, Camarosa triját a „Matrimonio” a háziaszony: Adalina, Strakoschné: Amalia és Carlott énekelte. Amaliát, kinek igen szép alt-hangja van, nálunk még

— Igen, e függő helyzet lény. Megkivá az én rökön a karta egész kelýebb sejt méit, a legnagyobb lényen termé hatá, hanem tal után tört kodhatám, h mások épen Nem nem, eg lam, ép oly kó terék utjábó hogy egytelle kintököt, vagy szavok elárlul zalmamat.

Jól tudt ha nagy ritkán gattak, kigyul — Szeg barátodtól, és szeg, nemtelen Szereteted eg tem. Bár egy távolabb vilá pon e sziget merné senki De itt, ez em kik

Table with columns for 'BÚZA', 'Hektoliter', and 'Különféle termények'. It lists various types of wheat and other goods with their respective prices.

Table titled 'Kötvények' (Bonds) listing various government and municipal bonds with their denominations and prices.

Table listing various commodities such as 'Erzsébet-gőzmalom', 'Luiza-gőzmalom', and other goods with their prices.

Table listing 'I. Osztrák államadósság' (Austrian state debt) and other financial instruments.

Table listing 'II. Földterherment. kötvény.' (Land tax relief bonds) and other financial instruments.

Table listing 'III. Magy. közkölcsönök' (Hungarian public loans) and other financial instruments.

Table listing 'IV. Bankrészvények' (Bank shares) and other financial instruments.

Table listing 'V. Közlekedési vállalatok' (Transportation companies) and other financial instruments.

Advertisement for 'Főzlet' (Tea) and 'Fióküzletek' (Cigarettes) by DIETRICH és GOTTSCHLIG. Includes a list of tea and cigarette prices.

Advertisement for 'IGÉRVENYEK' (Lottery tickets) by MAGYAR JUTALOMSORSJEGYEKRE. Promotes a lottery with a 150,000 forint prize.

Advertisement for 'LAMPÉL R. könyvkiadóhivatalában' (Lampel R. publishing house) featuring 'Kis francia tolmács' (Little French interpreter) and other books.

Advertisement for 'A téli évadra ROTHBERGER JAKAB URI RUHAKBÓL' (Winter wardrobe from Rothberger Jakob's fur coats).

Advertisement for 'INGYEN!' (Free!) featuring 'Hamburger Adolf' and 'BUDAPESTEN'.

Advertisement for 'Dr. Handler Mór' (Dr. Handler Mór) a doctor specializing in various ailments, including 'TITKOS betegségeket' (Secret diseases).

Advertisement for 'LAMPÉL ROBERT könyvkiadó-hivatalában' (Lampel Robert publishing house) featuring 'PESTI SZAKÁCSKÖNYV' (Hungarian cookbook) and 'LEVELEI' (Letters).

Vertical text on the far right edge of the page, including the page number 'X. é' and some illegible text.